

Karta Charakterystyki Preparatu Niebezpiecznego

według Rozporządzenia Ministra Zdrowia
z dnia 14 grudnia 2004 r. (Dz. U. 2, poz. 8 z 2005 r.)

1. Identyfikacja preparatu

Nazwa produktu: **Shell Fenella Fluid D 2611**

Zastosowanie: Chłodziwo wodorozcieńczalne

Identyfikacja producenta i dostawcy:

	Producent	Dostawca
	Shell Metalworking Europe	Shell Polska Sp. z o.o.
	Shell Macron GmbH	
Adres:	Giselherstr. 57, D-44319 Dortmund, Niemcy	ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 7a 02-366 Warszawa
Tel.:	+49 (0) 231 / 9277-140	(22) 570-00-00
Fax:	+49 (0) 231 / 9277-120	(22) 570-00-01
Telefon alarmowy:	+49 (0) 40 / 6324-5110	(22) 570-01-36 0-691 951 180

Numer i data aktualizacji: **0/ 28/12/2005 r.**

2. Skład i informacja o składnikach

Charakterystyka chemiczna:

Niebezpieczne składniki: W preparacie występują następujące składniki niebezpieczne według Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 28/09/2005 (Dz.U. Nr 201, poz. 1674 - Rozporządzenie to podaje wyjaśnienia skrótu WE; CAS – numer nadany przez Chemical Abstract Service):

Rodzaj związku	WE	CAS	Zawartość, %	Symbole	Zwroty R
2-(2-butoksyetoksy)etanol	203-961-6	112-34-5	2,5 – 10,0	Xi	36

Pełen opis zwrotów R oraz symboli zagrożenia podano w p. 16.

Inne składniki: W preparacie występują następujące składniki niebezpieczne – nie ujęte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dn. 28/09/2005 (Dz.U. Nr 201, poz. 1674):

Rodzaj związku	WE	CAS	Zawartość, %	Symbole	Zwroty R
Sole sodowe kwasów sulfonowych, ropa naftowa	271-781-5	68608-26-4	2,5 – 10,0	---	53
Polisiarczek di-tert-dodecyłu	270-335-7	68425-15-0	10,0 – 25,0	---	53
Bis[O,O-bis(2-etyloheksylo)]bis(ditiofosforan) cynku	224-235-5	4259-15-8	10,0 – 25,0	N	51/53
2-(2-aminoetoksy)etanol	213-195-4	929-06-6	0,0 – 2,5	C	34
Glikol polipropylenowy 400	polimer	25322-69-4	2,5 – 10,0	Xn	22

W preparacie nie występują substancje, dla których określono limity ekspozycji.

3. Identyfikacja zagrożeń

Produkt klasyfikowany jako niebezpieczny (patrz p. 14, 15): R52/53.

Zagrożenie zdrowia ludzkiego: Nie klasyfikowany jako szkodliwy dla zdrowia.

Zagrożenie bezpieczeństwa: Nie klasyfikowany jako zapalny. Zapoznać się z zaleceniami odnośnie innych produktów obecnych w miejscu pracy.

Zagrożenie dla środowiska: Działa szkodliwie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Inne informacje: Wysokie ryzyko poślizgnięcia się w przypadku rozlania lub wycieku produktu.

4. Pierwsza pomoc

Informacje ogólne: Jako generalną zasadę należy przyjąć, że w razie wątpliwości lub utrzymywania się objawów należy skonsultować się z lekarzem. NIGDY nie wywoływać wymiotów u osób nieprzytomnych.

Układ oddechowy: W przypadku wdychania dużych ilości produktu wyprowadzić poszkodowanego na świeże powietrze. Utrzymywać w cieple i spokoju.

Kontakt ze skórą: Natychmiast zdjąć zanieczyszczoną odzież i umyć zabrudzoną skórę wodą z mydłem. W razie przedłużającego się podrażnienia zasięgnąć porady lekarza.

Kontakt z oczami: Natychmiast dokładnie przemywać oczy dużą ilością czystej, świeżej wody. Zasięgnąć porady okulisty w przypadku występowania bólu, czerwonych plam lub podrażnienia oczu.

Spożycie: W przypadku połknięcia produktu, utrzymywać poszkodowanego w spokoju i wezwać lekarza. Podać do wypicia kilka szklanek wody. Nie wywoływać wymiotów.

Porady dla lekarza: Leczyć objawowo.

5. Postępowanie w przypadku pożaru

Odpowiednie środki gaśnicze: Piana, CO₂ (gaśnica śniegowa), suche proszki chemiczne, rozpylony strumień wody lub mgła wodna.

Specyficzne zagrożenia: W procesie spalania może powstawać skomplikowana mieszanina gazów i lotnych cząsteczek stałych, zawierająca tlenki węgla, siarki, azotu i fosforu oraz niezidentyfikowane związki organiczne i nieorganiczne.

Środki ochrony indywidualnej dla strażaków: Do gaszenia pożaru należy obowiązkowo stosować izolacyjny aparat oddechowy.

6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

Indywidualne środki ostrożności: Zapoznać się z zaleceniami w punktach 7 i 8.

Ochrona środowiska: Zaabsorbować ciecz przy pomocy niepalnego adsorbentu, takiego jak ziemia, piasek, wermikulit, ziemia okrzemkowa. Zebrać zanieczyszczony materiał do odpowiednio oznaczonych pojemników w celu usunięcia zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zapobiegać przedostawaniu się do kanalizacji i cieków wodnych. Poinformować lokalne władze w przypadku przedostania się produktu do cieków wodnych, rzek lub kanalizacji.

Metody oczyszczania zanieczyszczeń: Czyścić przy pomocy detergentu. Nie używać rozpuszczalników.

7. Postępowanie z preparatem i magazynowanie

Wytyczne odnośnie magazynowania dotyczą miejsc, w których produkt będzie stosowany.

Postępowanie z preparatem: Stosować w dobrze wentylowanym pomieszczeniu.

Zabezpieczenia przeciwpożarowe: Uniemożliwić dostęp osobom nieupoważnionym.

Zalecane urządzenia i procedury: Zalecenia dotyczące ochrony osobistej podano w p.8. Zapoznać się z zaleceniami na naklejce lub w karcie produktu oraz z ogólnymi zasadami BHP. Pojemniki, jeśli nie w użyciu, szczelnie zamykać. Przechowywać w pozycji pionowej.

Niedozwolone urządzenia i procedury: Nie jeść, nie pić, nie palić w miejscu stosowania produktu. Nie otwierać pojemników pod ciśnieniem (nagrzanych, wybrzuszonych).

Magazynowanie: Przechowywać produkt w szczelnie zamkniętych pojemnikach, w suchym pomieszczeniu; z dala od żywności i napojów.

Uwagi dotyczące wspólnego składowania: Nie przechowywać produktu ze środkami silnie utleniającymi.

Pozostałe uwagi dotyczące składowania:

Temperatura składowania: 5 - 40°C (chronić przed mrozem)

Okres przechowywania: 1 rok

8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej

Działania techniczno-organizacyjne: Stosować ubranie ochronne jak w dyrektywie 89/686/EEC. Zapewnić odpowiednią wentylację, jeśli możliwe należy wyposażyć stanowisko pracy w wentylator odciągowy i ogólną wentylację wyciągową.

Normy ekspozycji dla zagrożeń zawodowych: W preparacie nie występują składniki, dla których obowiązują limity ekspozycji (Rozporządzenie Min. Pracy i Polityki Społecznej z dn. 29/11/2002 – Dz.U. Nr 217, poz. 1833 oraz Min. Gospodarki i pracy z dn. 10/10/2005 – Dz.U. Nr 212, poz. 1769).

Ochrona dróg oddechowych: W przypadku przekroczenia stężenia granicznego zaleca się stosowanie odpowiedniego i zatwierdzonego aparatu oddechowego.

Ochrona rąk: Nosić rękawice ochronne, jeśli zalecane jest ze względów bezpieczeństwa. Rękawice z odpowiedniego materiału (np. kauczuk nitrylowy, o następujących specyfikacjach: – czas penetracji: poziom 6, > 480 minut, grubość 0,9 – 1 mm; certyfikat CE według EN 374 kat. III). Stosować odpowiedni krem ochronny, jeśli rękawice ochronne nie są zalecane ze względów bezpieczeństwa.

Ochrona oczu i twarzy: Stosować okulary ochronne lub maskę zabezpieczającą twarz w przypadku możliwości rozchłapywania produktu.

Ochrona skóry: Standardowe ubranie robocze, buty odporne na działanie chemikaliów, odpowiednie obuwie do transportowania pojemników. Unikać przedłużonego i intensywnego kontaktu ze skórą. Przed przystąpieniem do pracy zastosować krem ochronny. Zdjąć zanieczyszczoną odzież. Umyć zabrudzoną skórę wodą z mydłem. Nie przechowywać w kieszeniach szmat nasączonych produktem.

9. Właściwości fizykochemiczne

Stan skupienia: Ciecz

Barwa:

Zapach:

	Wartość	Jednostka	Metoda
pH produktu:	Lekko zasadowe		
Jeśli można zmierzyć pH, jego wartość:	n.o.		
Wartość pH w 20°C (roztwór 5%):	9,1		
Zakres temperatur wrzenia:	Nie istotny	°C	
Temperatura zapłonu:	153	°C	
Granica wybuchowości - dolna:	0,6	% obj.	
- górna:	6,5	% obj.	
Prężność par w 20°C:	n.o.	hPa	
Gęstość w 20°C:	1015	kg/m ³	ASTM D 1298
Rozpuszczalność w wodzie w 20°C:	Rozpuszcza się		
Lepkość kinematyczna w 40°C:	260	mm ² /s	ASTM D 7042
Temperatura płynięcia:	n.o.	°C	
Temperatura samozapłonu:	n.o.	°C	

Zawartość lotnych składników organicznych:	0		
--	---	--	--

n.d. – nie dotyczy; n.o. – nie określono

10. Stabilność i reaktywność

- Stabilność:** Produkt stabilny w normalnych warunkach pracy i przechowywania określonych w p. 7.
- Warunki, których należy unikać:** Temperatury powyżej 70°C.
- Materiały, których należy unikać:** Środki silnie utleniające i redukujące, mocne kwasy.
- Niebezpieczne produkty rozkładu:** Nie powinny powstawać w czasie normalnego przechowywania. W procesie spalania może powstawać skomplikowana mieszanina gazów i lotnych cząsteczek stałych, zawierająca tlenki węgla, siarki, azotu i fosforu oraz niezidentyfikowane związki organiczne i nieorganiczne.

11. Informacje toksykologiczne

Badania toksykologiczne: Dane toksykologiczne nie zostały określone specjalnie dla tego produktu. Informacje przedstawiono na podstawie wiedzy o toksykologii podobnych produktów.

W przypadku narażenia przez układ oddechowy:

Narażenie ostre: $LC_{50} > 5 \text{ mg/l/4 h}$ (szczury). Nie oczekuje się efektów toksycznych.

Efekty miejscowe: Produkt nie podrażnia dróg oddechowych.

Narażenie długoterminowe lub chroniczne: Nie oczekuje się uczulenia w razie wdychania.

W przypadku narażenia przez spożycie:

Narażenie ostre: $LC_{50} > 2000 \text{ mg/l}$ (szczury). Nie oczekuje się efektów toksycznych.

W przypadku rozchlapywania lub kontaktu ze skórą:

Efekty miejscowe: Nie oczekuje się działania uczulającego w razie kontaktu ze skórą.

Narażenie ostre: $LC_{50} > 2000 \text{ mg/l}$ (szczury). Nie oczekuje się efektów toksycznych.

Narażenie długoterminowe lub chroniczne: W przypadku kontaktu ze skórą może wystąpić podrażnienie lub zapalenie skóry, jeśli nie będą zachowane procedury higieny osobistej.

W przypadku rozchlapywania lub kontaktu z oczami:

Efekty miejscowe: Przedostanie się produktu do oczu może powodować podrażnienie oraz zmiany nawrotne.

12. Informacje ekologiczne

Dane ekologiczne nie zostały określone specjalnie dla tego produktu. Nie odprowadzać produktu do cieków wodnych ani kanalizacji.

Rozkład: Produkt nie ulega łatwo biodegradacji.

Mobilność: Produkt płynny w typowych warunkach. Rozpuszcza się w wodzie. Biorąc pod uwagę jego własności fizykochemiczne, produkt może być stosunkowo ruchliwy w glebie.

Kumulacja: Produkt ma małą zdolność bioakumulacji.

Ekotoksyczność: Działa szkodliwie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym, $10 < LC_{50}/EC_{50}/IC_{50} < 100 \text{ mg/l}$.

Pozostałe informacje ekologiczne: Produkt zawiera w formulacji poniżej 0,1% organicznie związanego chloru.

13. Postępowanie z odpadami

Utylizacja odpadów: Stosować się do obowiązujących przepisów prawnych dotyczących odpadów: Ustawy z dnia 27/04/2001 r. (Dz.U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami (Dz.U. Nr 116, poz. 1208) oraz 11/05/2001 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 638) z późniejszymi zmianami (Dz.U. Nr 11, poz. 97), Rozp. Min. Środowiska z dnia 27/09/2001 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 1206), Rozp. Min. Gospodarki i Pracy z dnia 4/08/2004 r. (Dz.U. Nr 192, poz. 1968).

Utylizacja produktu: Jeśli to możliwe zaleca się odzysk produktu. W innym przypadku należy przekazać go autoryzowanej firmie utylizacji odpadów, działającej zgodnie z obowiązującymi przepisami. W żadnym wypadku nie odprowadzać do środowiska (kanalizacji, gleby, wód powierzchniowych).

Kod odpadu: Kod odpadu powinien być nadawany z uwzględnieniem sposobu/miejsca wykorzystania produktu. Przy zastosowaniu zgodnym z przeznaczeniem można przyjąć następujący: **12 01 09** (Odpadowe emulsje i roztwory z obróbki metali niezawierające chlorowców).

Utylizacja opakowań: Pojemniki dokładnie opróżnić. Nie usuwać etykiet i oznaczeń. Przekazać autoryzowanej firmie utylizacji odpadów. Zalecany środek myjący: woda.

14. Informacje o transporcie

Nie stwarza zagrożenia w czasie transportu według kodów UN, IMO/IMGD, ADR/RID oraz IATA/ICAO.

15. Informacje dotyczące przepisów prawnych

Klasyfikacja
preparatu:

Symbole:	---	Nie wymagane
Zwroty R:	R52/53:	Działa szkodliwie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.
Zwroty S:	S61:	Unikać zrzutów do środowiska. Postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki.

Według (Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych z dnia 2 września 2003 roku (Dz.U. Nr 171 poz. 1666).

Obowiązujące przepisy polskie:

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami opakowaniowymi z dnia 25 października 2005 r. (Dz.U. Nr 219, poz. 1858).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem z dnia 28 września 2005 r. (Dz.U. Nr 201, poz. 1674).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi z dnia 4 sierpnia 2004 r. (Dz.U. Nr 192, poz. 1968).

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów z dnia 12 grudnia 2003 r. (Dz.U. Nr 229, poz. 2275).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych z dnia 2 września 2003 roku. (Dz.U. Nr 173, poz. 1679) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2004 r. Nr 260, poz. 2595).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych z dnia 2 września 2003 roku (Dz.U. Nr 171 poz. 1666).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie informacji o preparatach niebezpiecznych, dla których nie jest wymagane dostarczenie karty charakterystyki z dnia 17 stycznia 2003 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 170).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy z dnia 29 listopada 2002 r. (Dz.U. Nr 217, poz. 1833) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2005 r. Nr 212, poz. 1769).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie obowiązku dostarczenia karty charakterystyki niektórych preparatów niezaklasyfikowanych jako niebezpieczne z dnia 14 sierpnia 2002 r. (Dz.U. Nr 142, poz. 1194).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie karty charakterystyki substancji niebezpiecznej i preparatu niebezpiecznego z dnia 3 lipca 2002 r. (Dz.U. Nr 140, poz. 1171) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2005 r. Nr 2, poz. 8).

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów z dnia 27 września 2001 r. (Dz.U. Nr 112, poz. 1206). Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 638) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2004 r. Nr 11, poz. 97).

Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r., (Dz.U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2003 r. Nr 7, poz. 78; Dz.U. z 2004 r. Nr 116, poz. 1208; Dz.U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1458).

Ustawa o substancjach i preparatach chemicznych z dnia 11 stycznia 2001 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 84) z późniejszymi zmianami (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085; Nr 123, poz. 1350; Nr 125, poz. 1367; Dz.U. z 2002 r. Nr 135, poz. 1145; Nr 142, poz. 1187; Nr 175, poz. 1433; Dz.U. z 2003 r. Nr 189, poz. 1852; Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808).

Przepisy Wspólnoty Europejskiej:

Raport CONCAWE nr 01/53 – klasyfikacja i oznaczanie substancji petrochemicznych zgodnie z europejską dyrektywą o substancjach niebezpiecznych.

67/548/EC (substancje niebezpieczne)

1999/45/EC i 2001/59/EC (preparaty niebezpieczne); TRGS 200 (Niemcy)

91/155/EC i 2001/58/EC (karta charakterystyki); TRGS 220 (Niemcy)

2000/39/EG; TRGS 900 (Niemcy)

16. Inne informacje

Informacje zawarte w niniejszej karcie oparte są na obecnej wiedzy i mają za zadanie opisać produkt pod względem wymagań zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska. Dlatego nie powinny być traktowane jako gwarancja specyficznych własności produktu. Odnoszą się jedynie do opisywanego produktu, nie mogą być brane pod uwagę w przypadku zmieszania go z innymi produktami. Niniejsza karta charakterystyki nie stanowi oszacowania zagrożeń w miejscu pracy.

Obowiązkiem użytkownika jest zapoznanie się z powyższymi danymi oraz stosowanie się do wszelkich obowiązujących wymagań i regulacji prawnych.

Ograniczenia w użyciu: Produkt jest przeznaczony do zastosowań komercyjnych lub procesów przemysłowych. Nie należy wykorzystywać produktu do celów innych niż podano w punkcie 1 bez wcześniejszej konsultacji z firmą Shell.

Informacja techniczna: Tel. 0-22 570-00-49.

Aktualizacja:

Wersja 1.0   Data wydania oryginału: 05/12/2005   Wersja oryginału: 1

Opis zwrotów R mogących występować w powyższych punktach:

R22: Działa szkodliwie po połknięciu.

R34: Powoduje oparzenia.

R36: Działa drażniąco na oczy.

R51/53: Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

R53: Może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Opis symboli zagrożenia mogących występować w powyższych punktach:

Xn: Szkodliwy

Xi: Drażniący

C: Żrący

N: Niebezpieczny dla środowiska